

# O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING SOLIQ KODEKSI

(yangi tahriri)

## UMUMIY QISM

### I BO'LIM.

#### UMUMIY QOIDALAR

##### 1-bob. Asosiy qoidalar

#### 1-modda. O'zbekiston Respublikasining Soliq kodeksi bilan tartibga solinadigan munosabatlar

Ushbu Kodeks soliqlar va yig'implarni belgilash, joriy etish va bekor qilishga, hisoblab chiqarish hamda to'lashga doir munosabatlarni, shuningdek soliq majburiyatlarini bajarish bilan bog'liq munosabatlarni tartibga soladi.

*Oldingi tahrirga qarang.*

#### 2-modda. Soliq to'g'risidagi qonunchilik

Soliq to'g'risidagi qonunchilik ushbu Kodeksdan va qabul qilinishi ushbu Kodeksda to'g'ridan to'g'ri nazarda tutilgan boshqa normativ-huquqiy hujjatlardan iborat.

Agar O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasida O'zbekiston Respublikasining soliq to'g'risidagi qonunchilikda nazarda tutilganidan boshqacha qoidalar belgilangan bo'lsa, xalqaro shartnoma qoidalar qo'llaniladi.

*(2-modda O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi O'RQ-683-sonli Qonuni tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son)*

#### 3-modda. Normativ-huquqiy hujjatlarni yoki ularning qismlarini ushbu Kodeksning qoidalariga muvofiq emas deb topish

Normativ-huquqiy hujjat yoki uning bir qismi, agar mazkur hujjatga nisbatan quyidagi shartlardan hech bo'lmaganda bittasi bajarilsa, ushbu Kodeksning qoidalariga muvofiq emas deb topiladi:

1) ushbu Kodeksga muvofiq bunday hujjatlarni qabul qilish huquqiga ega bo'lmagan organ tomonidan qabul qilingan bo'lsa yoxud normativ-huquqiy hujjatlarni qabul qilishning belgilangan tartibi buzilgan holda qabul qilingan bo'lsa;

2) soliq munosabatlari subyektlarining ushbu Kodeksda nazarda tutilgan huquqlarini bekor qilsa yoki cheklasa;

3) soliq munosabatlari subyektlari harakatlarining ushbu Kodeksda belgilangan asoslarini, shartlarini, ketma-ketligini yoki tartibini o'zgartirsa;

4) ushbu Kodeksda taqiqlangan harakatlarga ruxsat bersa yoki yo'l qo'ysa;

5) ushbu Kodeksning normalariga yoki qoidalarining mazmuniga boshqacha tarzda zid bo'lsa.

Ushbu Kodeksga muvofiq bo'lmagan normativ-huquqiy hujjatni qabul qilgan organ yoki uning yuqori turuvchi organlari bu hujjatni bekor qilishga yoki unga zarur o'zgartishlar kiritishga haqli. Bu organlar ushbu Kodeksga muvofiq bo'lmagan normativ-huquqiy hujjatni bekor qilishni yoki unga zarur o'zgartishlar kiritishni rad etgan taqdirda, u sud tomonidan haqiqiy emas deb topilishi mumkin.

Normativ-huquqiy hujjat yoki uning qismi ular qabul qilingan sanadan e'tiboran ushbu Kodeksga muvofiq emas deb topiladi.

*Oldingi tahrirga qarang.*

#### 4-modda. Soliq to'g'risidagi qonunchilikning vaqt bo'yicha amal qilishi

Soliq solish, agar ushbu moddada boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo'lsa, soliq majburiyatlari yuzaga kelgan paytda amalda bo'lgan qonunchilikka muvofiq amalga oshiriladi.

Agar ushbu moddada boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo'lsa, soliq to'g'risidagi qonunchilik hujjatlari orqaga qaytish kuchiga ega emas va ular amalga kiritilganidan keyin yuzaga kelgan munosabatlarga nisbatan qo'llaniladi.

Soliq to'g'risidagi qonunchilik hujjatlarini buzganlik uchun javobgarlikni bekor qiladigan yoki yengillashtiradigan soliq to'g'risidagi qonunchiliklar orqaga qaytish kuchiga ega.

Soliqlar va yig'implarni bekor qilishni, soliqlar va yig'implar stavkalarini kamaytirishni, soliq to'lovchilarning majburiyatlarini bekor qilishni yoki ularning ahvolini boshqacha tarzda yengillashtirishni nazarda tutuvchi soliq to'g'risidagi qonunchilik hujjatlari, agar bu soliq to'g'risidagi qonunchilik hujjatlarida to'g'ridan to'g'ri nazarda tutilgan bo'lsa, orqaga qaytish kuchiga ega bo'lishi mumkin, bundan ushbu moddaning **uchinchi qismida** nazarda tutilgan hollar mustasno.

Yangi soliqlar va yig'implar belgilanishini nazarda tutuvchi soliq to'g'risidagi qonunchilik hujjatlari rasman e'lon qilingan kundan e'tiboran kamida uch oy o'tgach amalga kiritiladi. Soliq imtiyozlarini bekor qilishni, yangi majburiyatlarni joriy etishni, soliq to'g'risidagi qonunchilikni buzganlik uchun javobgarlik choralari kuchaytirishni yoki soliq munosabatlari subyektlarining holatini boshqacha tarzda og'irlashtirishni nazarda tutuvchi soliq to'g'risidagi qonunchilik hujjatlari ham xuddi shunday tartibda amalga kiritiladi.

Soliqlar va yig'implar stavkalarining o'zgartirilishini nazarda tutuvchi soliq to'g'risidagi qonunchilik hujjatlari, agar ularda kechroq muddat ko'rsatilmagan bo'lsa, ular rasman e'lon qilingan oydan keyingi oyning birinchi kunidan e'tiboran amalga kiritiladi.

Ushbu moddaning **beshinch**i va **oltinchi qismlarida** ko'rsatilmagan soliq to'g'risidagi qonunchilik hujjatlari, agar hujjatlarning o'zida kechroq muddat ko'rsatilmagan bo'lsa, rasman e'lon qilingan kundan e'tiboran kuchga kiradi.

*(4-modda O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi O'RQ-683-sonli Qonuni tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son)*

*Oldingi tahrirga qarang.*

#### **5-modda. Soliq to'g'risidagi qonunchilikda belgilangan muddatlarni hisoblash tartibi**

*(5-moddaning nomi O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi O'RQ-683-sonli Qonuni tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son)*

*Oldingi tahrirga qarang.*

Soliq to'g'risidagi qonunchilikda belgilangan muddatlar, ro'y berishi kerak bo'lgan voqea yoki sodir qilinishi kerak bo'lgan harakatni ko'rsatgan holda kalendar sana bilan yoki vaqtning yillar, choraklar, oylar yoki kunlar bilan hisoblanadigan o'tish davri bilan aniqlanadi.

*(5-moddaning birinchi qismi O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi O'RQ-683-sonli Qonuni tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son)*

*Oldingi tahrirga qarang.*

Kalendar sanadan yoki ro'y berishi kerak bo'lgan voqeadan keyingi kun soliq to'g'risidagi qonunchilikda belgilangan muddatni hisoblash boshlanadigan kun deb hisoblanadi.

*(5-moddaning ikkinchi qismi O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi O'RQ-683-sonli Qonuni tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son)*

Yillar bilan hisoblanadigan muddat muddatning oxirgi yilining tegishli oyi va kunida tugaydi. Bunda ketma-ket keladigan o'n ikki oydan iborat har qanday vaqt davri yil deb e'tirof etiladi, bundan kalendar yil mustasno.

Choraklar bilan hisoblanadigan muddat muddatning oxirgi oyining tegishli kunida tugaydi. Bunda chorak uch kalendar oyga teng deb hisoblanadi, choraklar hisobi esa kalendar yil boshidan yuritiladi.

Oylar bilan hisoblanadigan muddat muddatning oxirgi oyining tegishli sanasida tugaydi.

Agar muddatning tamom bo'lishi tegishli sana mavjud bo'lmagan oyga to'g'ri kelsa, muddat mazkur oyning oxirgi kunida tugaydi.

*Oldingi tahrirga qarang.*

Kunlar bilan hisoblanadigan muddat, agar bu muddat kalendar kunlar bilan belgilanmagan bo'lsa, ish kunlari bilan hisoblanadi. Bunda qonunchilikka muvofiq dam olish va (yoki) ish kuni bo'lmagan bayram kuni deb e'tirof etilmaydigan kun ish kuni deb hisoblanadi.

*(5-moddaning yettinchi qismi O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi O'RQ-683-sonli Qonuni tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son)*

*Oldingi tahrirga qarang.*

Agar muddatning oxirgi kuni qonunchilikka muvofiq dam olish va (yoki) ish kuni bo'lmagan kun deb e'tirof etiladigan kunga to'g'ri kelsa, dam olish kunidan va (yoki) ish kuni bo'lmagan kundan keyingi ish kuni muddatning tamom bo'lish kuni deb hisoblanadi.

*(5-moddaning sakkizinchi qismi O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi O'RQ-683-sonli Qonuni tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son)*

Amalga oshirilishi uchun muddat belgilangan harakat muddatning oxirgi kuni soat 24 ga qadar bajarilishi mumkin.

Agar hujjatlar yoxud pul mablag'lari aloqa tashkilotiga muddatning oxirgi kuni soat 24 ga qadar topshirilgan bo'lsa, muddat o'tkazib yuborilmagan deb hisoblanadi.

## **6-modda. O'zbekiston Respublikasining soliq solishga oid xalqaro shartnomalarining qo'llanilishi**

O'zbekiston Respublikasining soliq solish masalalariga oid xalqaro shartnomalarini va xalqaro soliq huquqining umumiy normalarini qo'llash ushbu moddada belgilangan tartibda amalga oshiriladi.

O'zbekiston Respublikasi tomonlardan biri bo'lgan, ikkiyoqlama soliq solishning oldini olish va soliqlarni to'lashdan bo'yin tovlashni bartaraf etish masalalarini tartibga soladigan xalqaro shartnoma qoidalar shunday shartnomani tuzgan bir yoki ikkala davlatning soliq rezidentlariga nisbatan qo'llaniladi.

Ushbu moddaning **ikkinchi qismi** qoidalar O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasi tuzilgan davlatning soliq rezidentiga nisbatan, agar soliq rezidenti ushbu xalqaro shartnoma qoidalaridan mazkur xalqaro shartnoma tuzilgan davlatning soliq rezidenti bo'lmagan boshqa shaxs manfaatlarini ko'zlab foydalansa, tatbiq etilmaydi.

Ushbu moddaning **bashinchi — o'n ikkinchi qismlari** qoidalar O'zbekiston Respublikasi xalqaro shartnomasiga muvofiq to'lov manbaidan daromad olish uchun haqiqiy huquqqa ega bo'lgan shaxsni aniqlash uchun qo'llaniladi.

Yuridik shaxs tomonidan to'lanadigan daromadlardan mustaqil ravishda foydalanish va (yoki) ularni tasarruf etish huquqiga ega bo'lgan shaxs yoxud uning manfaatlarini ko'zlab bunday daromadlarni tasarruf etishga vakolatli bo'lgan o'zga shaxs ushbu daromadlarga nisbatan haqiqiy huquqqa ega bo'lgan shaxs deb topiladi. Bunda bu huquq ushbu yuridik shaxsda bevosita va (yoki) bilvosita ishtirok etish yoki uning ustidan nazorat bo'lganligi yoxud boshqa holatlar tufayli yuzaga kelganligi ahamiyatga ega emas.

Yuridik shaxs tashkil etmagan tuzilmaning daromadlariga nisbatan haqiqiy huquqqa ega bo'lgan shaxs xuddi shunday tartibda aniqlanadi.

Daromadlarga nisbatan haqiqiy huquqqa ega bo'lgan shaxsni aniqlashda ushbu moddaning **bashinchi qismida** ko'rsatilgan shaxslar tomonidan bajariladigan vazifalar, shuningdek ular qabul qiladigan tavakkalchiliklar inobatga olinadi.

Agar O'zbekiston Respublikasidagi manbalardan olinadigan daromadlarni tasarruf etishga nisbatan chet ellik shaxs cheklangan vakolatlarga ega bo'lsa, hech qanday boshqa vazifalarni bajarmasa va hech qanday tavakkalchilikni o'z zimmasiga olmasa, bunday daromadlarni bevosita yoki bilvosita boshqa shaxsga to'lagan (to'liq yoki qisman) holda, ushbu boshqa shaxsning manfaatlarini ko'zlab mazkur daromadlarga nisbatan vositachilik vazifalarini amalga oshirsa, bu chet ellik shaxs O'zbekiston Respublikasidagi manbalardan olinadigan daromadlarga nisbatan haqiqiy huquqqa ega deb e'tirof etilmaydi.

O'zbekiston Respublikasidagi manbalardan daromadlarni bunday daromadlarga nisbatan haqiqiy huquqqa ega bo'lmagan chet ellik shaxsga to'lash chog'ida, agar to'lov manbaiga bunday daromadlarga (ularning bir qismiga) nisbatan haqiqiy huquqqa ega shaxs ma'lum bo'lsa, to'lanayotgan daromadga soliq solish quyidagi tartibda amalga oshiriladi:

*Oldingi tahrirga qarang.*

1) agar to'lanayotgan daromadlarga (ularning bir qismiga) nisbatan haqiqiy huquqqa ega bo'lgan shaxs O'zbekiston Respublikasining soliq rezidenti bo'lsa, to'lanayotgan daromadga (uning

bir qismiga) soliq solishi, O'zbekiston Respublikasining soliq rezidentlariga nisbatan ushbu Kodeks qoidalariga muvofiq amalga oshiriladi. Bunda to'lanayotgan daromadlarga (ularning bir qismiga) taalluqli soliq, agar to'lov manbai o'zi hisobga olingan joydagi soliq organini xabardor qilgan bo'lsa, to'lov manbai tomonidan ushlab qolinmaydi. Bunday xabardor qilish tartibi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilanadi;

*(6-modda to'qqizinchi qismining 1-band O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 29-dekabrda O'RQ-741-sonli Qonuni tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 30.12.2021-y., 03/21/741/1219-son)*

2) agar to'lanayotgan daromadlarga (ularning bir qismiga) nisbatan haqiqiy huquqqa ega bo'lgan shaxs soliq solish masalalari bo'yicha O'zbekiston Respublikasi bilan amaldagi xalqaro shartnoma mavjud bo'lgan davlatning (hududning) soliq rezidenti bo'lsa, to'lanayotgan daromadlarga (ularning bir qismiga) soliq solishga nisbatan mazkur xalqaro shartnoma qoidalariga qo'llaniladi.

Ko'rsatilgan qoidalar, basharti daromadlar to'lanadigan va bu daromadlarga nisbatan haqiqiy huquqqa ega bo'lmagan shaxsning doimiy turgan joyi soliq solish masalalari bo'yicha O'zbekiston Respublikasi bilan amaldagi xalqaro shartnomaga ega bo'lgan davlat (hudud) bo'lsa, qo'llaniladi.

Agar daromadlar to'lanadigan va bu daromadlarga nisbatan haqiqiy huquqqa ega bo'lmagan shaxsning doimiy turgan joyi soliq solish masalalari bo'yicha O'zbekiston Respublikasi bilan amaldagi xalqaro shartnomaga ega bo'lmagan davlat (hudud) bo'lsa, soliq to'lov manbaida mazkur Kodeks bilan belgilangan soliq stavkalari bo'yicha ushlab qolinadi. Agar bunday daromadlar ushbu daromadlarga nisbatan haqiqiy huquqqa ega bo'lmagan va bu daromadlarga (ularning bir qismiga) nisbatan haqiqiy huquqqa ega bo'lgan shaxs qaysi davlat (hudud) rezidenti ekanligi o'ziga ma'lum bo'lmagan shaxsga to'lansa, to'lov manbaidagi soliq ham soliq stavkalari bo'yicha ushlab qolinadi.

Xalqaro shartnomada O'zbekiston Respublikasi tomonidan belgilangan vakolatli organ O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasi qoidalariga muvofiq chet davlatning vakolatli organidan chet davlat soliq to'lovchisi tomonidan O'zbekiston Respublikasida bajarilmagan soliq majburiyatlarini bajarishiga ko'maklashish to'g'risida so'rashga haqli.

## **7-modda. Soliq solish prinsiplari**

Soliq solish majburiylik, aniqlik va soliq organlarining soliq to'lovchilar bilan hamkorligi, adolatlilik, soliq tizimining yagonaligi, oshkoralik va soliq to'lovchining haqligi prezumpsiyasi prinsiplariga asoslanadi.

## **8-modda. Majburiylik prinsipi**

Har bir shaxs ushbu Kodeksda belgilangan soliqlar va unda nazarda tutilgan yig'imlarni to'lashi shart.

Hech kimga soliqlar va yig'imlarning barcha alomatlariga ega bo'lgan, biroq ushbu Kodeksda nazarda tutilmagan yoxud uning normalari buzilgan holda belgilangan soliqlar va yig'imlarni to'lash majburiyati yuklatilishi mumkin emas.

## **9-modda. Soliq solishning aniqligi va soliq organlarining soliq to'lovchilar bilan hamkorligi prinsipi**

*Oldingi tahrirga qarang.*

Soliqlarni va yig'imlarni belgilovchi soliq to'g'risidagi qonunchilik hujjatlari, agar ushbu Kodeksda boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo'lsa, soliq to'lovchilarni hamda ushbu soliqlarning va yig'imlarning boshqa barcha elementlarini, shu jumladan ularni to'lash muddatlari va tartibini aniqlab berishi kerak.

*(9-moddaning birinchi qismi O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi O'RQ-683-sonli Qonuni tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son)*

*Oldingi tahrirga qarang.*

Soliq organlari soliq munosabatlari doirasida soliq to'lovchilar bilan soliq to'g'risidagi qonunchilikni to'g'ri bajarish maqsadida hamkorlik qilishi shart. Bunda soliq organlari soliq to'lovchilarning qonuniy faoliyatiga asossiz to'siqlar yaratishga haqli emas, soliq to'lovchilar esa soliq organlari o'z vakolatlarini amalga oshirishi uchun shart-sharoit yaratishi kerak.

*(9-moddaning ikkinchi qismi O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi O'RQ-683-sonli Qonuni tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son)*

## 10-modda. Adolatlilik prinsipi

Soliqlar va yig'imglar kamsitish xususiyatiga ega bo'lishi hamda ijtimoiy, irqiy, milliy, diniy va boshqa shu kabi mezonlardan kelib chiqqan holda qo'llanilishi mumkin emas.

Mulkning shakliga, jismoniy shaxslarning fuqaroligiga yoki kapitalning kelib chiqish mamlakatiga qarab farqlangan soliq stavkalarini, soliq imtiyozlarini yoki boshqa afzalliklarni belgilashga yo'l qo'yilmaydi.

Fuqarolarning o'z konstitutsiyaviy huquqlarini amalga oshirishiga to'sqinlik qiladigan soliqlarni belgilashga yo'l qo'yilmaydi.

## 11-modda. Soliq tizimining yagonaligi prinsipi

Soliq tizimi O'zbekiston Respublikasining butun hududida yagonadir.

O'zbekiston Respublikasining yagona iqtisodiy makonini buzuvchi, xususan, O'zbekiston Respublikasining hududi doirasida tovarlarning (xizmatlarning) yoki moliyaviy mablag'larning erkin muomalada bo'lishini bevosita yoki bilvosita cheklab qo'yadigan soliqlar belgilanishiga yo'l qo'yilmaydi.

## 12-modda. Oshkoralik prinsipi

*Oldingi tahrirga qarang.*

Soliq to'g'risidagi qonunchilik hujjatlari rasman e'lon qilinishi shart.

*(12-moddaning birinchi qismi O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi O'RQ-683-sonli Qonuni tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son)*

*Oldingi tahrirga qarang.*

Rasman e'lon qilinmagan soliq to'g'risidagi qonunchilik hujjatlari kuchga kiritilmagan hujjat sifatida huquqiy oqibatlarni keltirib chiqarmaydi.

*(12-moddaning ikkinchi qismi O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi O'RQ-683-sonli Qonuni tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son)*

## 13-modda. Soliq to'lovchining haqligi prezumpsiyasi prinsipi

*Oldingi tahrirga qarang.*

Soliq to'g'risidagi qonunchilik hujjatlaridagi barcha bartaraf etib bo'lmaydigan qarama-qarshiliklar va noaniqliklar soliq to'lovchining foydasiga talqin etiladi.

*(13-moddaning matni O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi O'RQ-683-sonli Qonuni tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son)*

## 14-modda. Bitimlarning iqtisodiy mazmuni va ularni yuridik jihatdan rasmiylashtirish

Soliq solish maqsadida barcha bitimlar va soliq to'lovchi kirishadigan boshqa iqtisodiy munosabatlar, ularning yuridik jihatdan rasmiylashtirilishi usulidan yoki shartnomaning nomlanishidan qat'i nazar, o'zining haqiqiy iqtisodiy mazmunidan kelib chiqqan holda hisobga olinishi kerak.

Agar bitimning yoki iqtisodiy munosabatlarning yuridik jihatdan rasmiylashtirilishi ularning haqiqatdagi iqtisodiy mazmuniga muvofiq bo'lmasa, soliq organlari soliq solish maqsadida bitimning yuridik tavsiflanishini, soliq to'lovchining maqomini va (yoki) uning iqtisodiy faoliyati xususiyatini o'zgartirishga haqli.

Qalbaki (ko'zbo'yamachilik uchun tuzilgan) bitimlar soliq solish maqsadida hisobga olinmaydi. Agar bunday bitimlar boshqa bitimlarni niqoblasa, soliqlarni hisoblash uchun haqiqiy bitimlarning iqtisodiy mazmuni va natijalari hisobga olinadi.

Agar bitimlarning yoki boshqa iqtisodiy munosabatlarning barcha ishtirokchilari o'zlari tuzgan bitimlarning barcha shartlari va talablarini bajarayotgan bo'lsa, soliqqa oid bo'lmagan munosabatlarni tartibga soluvchi normativ-huquqiy hujjatlarda nazarda tutilgan qoidalarining ayrim buzilishlari soliq to'lovchi tomonidan olingan daromadlarni yoki ularning qilgan xarajatlarini (ko'rgan zararlarini) soliq solish maqsadida e'tirof etishni rad etish uchun asos bo'lib xizmat qilishi mumkin emas.

Agar soliq to'lovchi yagona yoki ustuvor maqsadi soliq to'lamaslik tarzidagi asossiz soliq nafi olishdan yoxud o'zi to'laydigan soliqlarning summasini kamaytirishdan iborat bo'lgan